

2. Державний та гарантований державою борг України: офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/borg/derzhavnyi-borh-ta-harantovanyi-derzhavoiu-borh> (дата звернення: 25 листопада 2018 р.).

3. Second review under the extended fund facility and requests for waivers of non-observance of performance criteria, rephrasing of access and financing assurances review – press release; staff report; and statement by the executive director for Ukraine / IMF Country Report №. 16/319. September 2016. 151 p.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ЗА ДОХОДАМИ

*Русін В. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Тернопільський національний економічний університет,
Жарук О. С., начальник управління*

Управління ДКСУ у Ярмолинецькому районі Хмельницької області

Органи Державної казначейської служби України на сьогоднішній день є одними із найактивніших учасників процесу косового виконання бюджетів в Україні. Головним призначенням Державної казначейської служби України та її територіальних органів є обслуговування бюджетних коштів і сприяння ефективному управлінню фінансовими ресурсами держави шляхом застосування оптимальних механізмів формування та використання бюджетних коштів [1, с.45]. Від організації роботи органів Казначейства України значною мірою залежить можливість ефективно та оперативно управляти державними та місцевими фінансовими ресурсами.

З моменту створення Казначейства в Україні, перед цим органом завжди ставились вимоги щодо вдосконалення системи виконання бюджетів. Повноваження органів казначейства постійно розширювались, зростали обсяги робіт з обслуговування бюджетних коштів. Розвиток новітніх технологій в сучасному суспільстві ставить нові вимоги до вдосконалення казначейського обслуговування бюджетних коштів. Тому, вдосконалення казначейського обслуговування бюджетів за доходами повинно сприяти спрощенню роботи платників податків і зборів по їх сплаті до бюджетів, зменшенню кількості помилково чи надміру сплачених платежів до бюджетів, а також прискоренню обробки платежів у системі казначейства з можливістю володіння оперативною інформацією про стан виконання бюджетів на всіх рівнях органів казначейства.

Забезпечення ефективного виконання бюджету визначено одним із основних напрямів розвитку системи управління державними фінансами, що закріплено у схваленій Урядом Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки [2]. Враховуючи такі стратегічні цілі реформування системи управління державними фінансами в Україні в системі казначейства реалізовано ряд заходів, які дали можливість вдосконалити технологічні процеси обслуговування бюджетних коштів. Казначейство активно впроваджує інноваційні проекти в процес обслуговування бюджетів за доходами.

З 1 квітня 2017 року запроваджено новий прозорий порядок бюджетного відшкодування ПДВ, відповідно до якого Казначейство в автоматичному режимі здійснює повернення сум бюджетного відшкодування ПДВ платникам податку на підставі інформації з єдиного публічного Реєстру заяв про повернення суми

бюджетного відшкодування податку на додану вартість[3]. Новий механізм відшкодування ПДВ характеризується рядом переваг, зокрема:

- інформація про узгодженість суми бюджетного відшкодування формується в автоматичному режимі із відображенням в Реєстрі;

- відшкодування ПДВ відбувається в автоматичному режимі. Органи ДФСУ, більше не передають до органів Казначейства висновки у формі паперових документів щодо сум ПДВ, заявлених до відшкодування;

- реєстр заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість щоденно оприлюднюється на офіційному веб-сайті Міністерства фінансів України, що забезпечує рівні та прозорі умови для усіх платників ПДВ.

З метою оптимізації процесів управління державними фінансами в органах казначейства пріоритетними напрямками діяльності Державної казначейської служби України на 2017–2018 роки було визначено запровадження централізованої моделі виконання дохідної частини бюджетів. Казначейством розроблено систему централізації доходів державного та місцевих бюджетів, яку введено в експлуатацію з 1 липня 2018 р. Рахунки для зарахування доходів до державного та місцевих бюджетів тепер централізовано відкриваються на балансі центрального апарату Державної казначейської служби України (код МФО 899998) в розрізі кодів класифікації доходів бюджету для всіх бюджетів. Ця модель характеризується рядом переваг, зокрема:

- в системі електронних платежів СЕП НБУ зі сторони органів казначейства працює лише 2 учасники, замість 27. Це дозволило зменшити витрати на підтримку територіальних майданчиків обробки інформації в територіальних органах казначейства;

- впроваджено єдину централізовану модель ведення обліку на Центральному рівні, що дає можливість формувати оперативну звітність в режимі реального часу;

- зменшено кількість операцій у внутрішній платіжній системі казначейства;

- реалізовано єдиний підхід до створення та реалізації комплексної системи захисту інформації на централізовану облікову систему казначейства.

В системі казначейства введено в експлуатацію модуль для роботи з реєстром судових рішень в частині виконання судових рішень. Це дає можливість:

- вести реєстрацію судових рішень, наданих органам Казначейства;

- встановлювати та відслідковувати статус судового рішення в процесі виконання судового рішення;

- відбирати судові рішення для оплати відповідно до встановленої черговості виконання та визначеної суми;

- формувати документи на виконання судових рішень в автоматичному режимі на підставі реєстрів до виконання;

- оплачувати в системі сформовані платіжні документи з накладанням електронно-цифрового підпису.

Незважаючи на впровадження в системі казначейства ряду заходів залишається необхідність подальшої активізації вдосконалення казначейського обслуговування бюджетів за доходами з метою пошуку більш досконалих методів управління фінансовими ресурсами. Органи Казначейства застосовують касовий метод для підготовки інформації про результати виконання бюджетів за доходами. Це дозволяє лише фіксувати обсяги фактично отриманих коштів за звітний період, що не є достатнім для прогнозування бюджетних показників. Практика європейських країн характеризується можливістю підготовки інформації про надходження коштів

бюджетів до бюджетів за методом нарахування. Тому, доцільно вивчити можливості запровадження такої практики формування інформації в Україні та визначити ризики які цьому перешкоджають. Щоб максимально раціоналізувати на практиці можливості казначейського обліку надходжень до бюджетів необхідно до цього процесу залучати не тільки зусилля фахівців органів ДКСУ, а й Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України та інших органів, що контролюють справляння платежів до бюджетів.

Щоб забезпечити можливість ведення обліку доходів бюджетів за методом нарахувань Казначейство пропонує запровадити можливість функціонування єдиного рахунку платника податків. Платнику податків пропонується відкривати у центральному апараті Казначейства рахунок на зразок рахунку електронного адміністрування ПДВ, який протягом місяця у будь-який час та в будь-якому розмірі юридичні та фізичні особи, що є суб'єктами господарювання, можуть поповнювати певною сумою коштів. Органи Державної фіскальної служби України на основі поданої звітності платника податків у період виникнення у нього податкового зобов'язання у відповідні терміни направить до центрального апарату Казначейства електронні реєстри для перерахування коштів з єдиних рахунків платників до відповідних бюджетів. На основі таких реєстрів, органи Казначейства здійнять перерахування податків та зборів до бюджетів. Це забезпечить сплату податків до бюджетів у ті звітні періоди, в яких виникають зобов'язання їх сплати, а також в свою чергу спростить роботу платникам податків.

Органи казначейства в процесі казначейського обслуговування бюджетів за доходами здійснюють обмін інформацією із Мінфіном, ДФСУ та багатьма іншими учасниками бюджетного процесу. Проте із наявністю різних програмних продуктів, організаційних структур бухгалтерських служб, правил документообігу виникає необхідність у створенні уніфікованого програмного продукту з ведення бухгалтерського обліку та складення фінансової звітності. Це значно б спростило обмін інформацією між учасниками бюджетного процесу.

Підсумовуючи вище викладене відзначимо, що органи Казначейства України постійно вдосконалюють свою діяльність, зокрема й щодо обслуговування бюджетів за доходами. Однак перед ними виникають все нові і нові виклики, які вимагають постійного вдосконалення своєї діяльності. Подальші зусилля органів казначейства повинні бути спрямовані на модернізацію системи обліку виконання бюджетів.

Список використаних джерел:

1. Стоян В., Русін В. Казначейська система виконання бюджету: навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2015. 271 с.

2. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 142-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#n9> (дата звернення: 19.11.2018).

3. Публічний звіт Голови Казначейства Тетяни Слюз щодо діяльності Державної казначейської служби України за 2017 рік. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/file/link/393469/file/2018.pdf>. (дата звернення: 20.11.2018).